

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1558>

Volume 6 Issue 5, p. 923-935, May 2013

**ANA DİLİ BİLME DÜZEYİ İLE YABANCI DİL BAŞARISI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ***
*ANALYSING THE CORRELATION BETWEEN MOTHER TONGUE
KNOWLEDGE AND FOREIGN LANGUAGE SUCCESS*

Doç. Dr. Mehmet ÇİÇEK
Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Böl.
Yrd. Doç. Dr. Birsen BAĞÇECİ
Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Böl.

Abstract

In the study, the correlation between mother tongue knowledge and foreign language success has been analyzed. The study has been carried out in Gaziantep University Higher School of Foreign Languages. The sample of the study has covered 421 preparatory class students at Higher School of Foreign Languages. As a data collection tool through the study, the students were given a 60-item reading comprehension test, which was previously inquired by OSYM, in their mother tongue (Turkish). Afterwards, a 60-item foreign language proficiency test was conducted to reveal students' proficiency levels. The students were distributed to three proficiency levels -namely A, B and C, according to their proficiency levels. Also, six midterm exams and twenty quizzes were conducted during the year. At the end of the year, the final exam of foreign language was conducted. As a holistic grade, 40% of the yearly grades and 60% of the final exam were taken. Consequently, the students' foreign language proficiency levels were determined. All collected data was analyzed according to the data characteristics using analysis techniques (as Anova, Post-Hoc Test, Correlation and Partial Correlation) and use of SPSS in accordance with the purpose of the study, and the results were presented and

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

interpreted on tables. A relational screening model has been used within the study, and the population has been used as a sample. Intergroup discrepancy and significance have been obtained and a comparison has been conducted. At the end of the study, it has been explored that there is a significant correlation between mother tongue proficiency and foreign language success. Furthermore, certain proposals have been presented with subject to this relationship as a result of the study.

Key Words: Mother Tongue, Foreign Language Learning, Mother Tongue Proficiency, Foreign Language Success.

Özet

Araştırmada ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Gaziantep Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda yürütülmüştür. Araştırmanın örnekleme Gaziantep Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu yabancı dil hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerden 421'i dâhil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak dönem başında öğrencilere altmış soruluk –ÖSYM tarafından geçmiş yıllarda sorulan– okuma-anlamaya yönelik ana dili (Türkçe) testi uygulanmıştır. Daha sonra öğrencilerin yabancı dil seviyelerini tespit etmek amacıyla okuma-anlamaya yönelik altmış soruluk yabancı dil ön testi uygulanmıştır. Öğrenciler yabancı dilde almış oldukları puanlara göre A, B ve C olmak üzere üç seviye şeklinde ayrılmıştır. Dönem içerisinde altı adet ara sınav (vize) ve yirmi adet sınavcık (quiz) uygulanmıştır. Dönem sonunda ise yabancı dil dönem sonu sınavı yapılmıştır. Yıl içi notlarının %40'ı, yılsonu notunun %60'ı alınmıştır. Bunun sonucunda öğrencilerin yabancı dil başarı düzeyleri belirlenmiştir. Araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan veriler, verilerin özelliklerine göre analiz teknikleri (Anova, Post-Hoc Testi, Korelasyon ve Kısmi Korelasyon) ve SPSS yazılımı kullanılarak çözümlenmiş; bulgular tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modelinden yararlanılmış; evren de örneklem olarak kullanılmıştır. Gruplar arası farklılık ve anlamlılık değerleri tespit edilmiş, karşılaştırmalar yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin ana dili bilme düzeyleriyle yabancı dil başarıları arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Araştırma sonunda söz konusu ilişkiden hareketle bazı öneriler dile getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ana Dil, Yabancı Dil, Ana Dil Düzeyi, Yabancı Dil Başarısı

GİRİŞ

Ana dili edinimi ile yabancı öğrenimi birbirlerinden farklı kavramlardır. Ana dili ilk edindiğimiz dildir ve bilinçaltı işlemlerle öğrenilir. Çoğu kez özel bir çaba gerektirmez. Ana dili, erken çocukluk döneminden başlayarak ailemizden, çevremizden öğrenir; ilerleyen yıllarda okullarda aldığımız eğitimle de pekiştiririz.

Buna karşılık daha sonra öğrendiğimiz dillere ise yabancı dil denir ve –genellikle– bilinçli bir şekilde öğrenilir (Özdemir, 2006: 28).

Günümüz yaşam koşulları dikkate alındığında, yabancı dil eğitimi ve yabancı dil bilme, öğrenim hayatımızın en önemli yönlerinden birini oluşturmaktadır. Yaşadığımız toplumun veya ülkenin bilgisini ve gelişimini ana dilimiz ile edinirken, diğer bütün ülke ve toplumların bilgi ve gelişimini ise yabancı dil ile edinmekteyiz.

Her yıl binlerle öğrenci üniversitelerden mezun olmaktadır. Bu öğrencilerden bazıları kendilerini geliştirmek amacıyla yurt dışına çıkmakta ve yabancı dil bilgisinin ne kadar önemli olduğunu yaşayarak görmektedir. Nitekim “Karmaşık iletişim ağı içinde evrenin küçülmesi günümüzde yabancı dilin önemini daha da belirginleştirmiştir. Tek bir toplumda bile iki ve çok dillilikten söz edilen bir konumda, bir değil birkaç yabancı dil öğrenmek, birçok meslek alanında çoğu zaman önkoşul gibi görünmektedir” (Kocaman, 2005:1).

Yabancı dil öğrenimi sırasında ana dili bilgisi ve kazanımları çok önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü birey yabancı dil öğrenirken öncelikle kendi ana diliyle hareket etmekte, düşünmekte ve her şeyi ana diliyle eşleştirmeye çalışmaktadır. Yabancı dil öğrenmeye çalışan her birey, gerek bilinçli gerekse bilinçsiz, ana dille karşılaştırma yapmaktadır. Bu karşılaştırmayı yaparken, birey ana diline ne kadar egemense, ana dilin dil bilgisi kurallarını ne kadar iyi biliyorsa ve bireyin ana dildeki sözcük dağarcığı ne kadar genişse yabancı dili de o kadar iyi öğrenmektedir:

“Bir düşüncenin ifade edilmesi için dile, ifade edilecek bir şey için de düşünceye ihtiyaç duyulmaktadır. Dil, konuşulduğu toplumun ruhunu yansıtmaktadır. Kendi ruhunun farkında olmayan bir başkasının ruhunu, düşünüşünü, yaşam biçimini kavramakta zorluk yaşar. Ana dili kavramları bireyin beyinde şekillendiği ölçüde, birey çevreyi kavramaya, şekillendirmeye dolayısıyla da başka bir dili öğrenmeye başlamaktadır. Buradan, anadili öğrenmenin yabancı dili öğrenmek için temel olduğu varsayımı çıkarılabilmektedir. (Tripp, 2001: 2; akt.Soral, 2009:17).

Her dilin kendine özgü kuralları, yapısı ve yönelimleri vardır. Bunun yanı sıra her dilin diğer dillerle de ortak kurallar, yapılar ve yönlerinin var olduğundan söz edilmektedir. Yabancı dil öğrenmeye çalışan bireyler, gerek bilinçli gerekse bilinçsiz, bu ortak kurallar ve yapıları da dikkate almaktadırlar. Bir dil diğer bir dile ne kadar benziyorsa, ortak yanları ne kadar çoksa o dilin o kadar çabuk öğrenildiği düşünülmektedir. Ana dili bilgisini yabancı dil öğrenim süreçlerine dâhil etmek isteyen birey, söz konusu benzerlik ve ortak yönlerin farkına varabilmek için kendi ana dilinin kuralları ve yapısı konusunda donanımlı, bilgili ve deneyimli olmak durumundadır:

“Kendi anadilini iyi bilmeyenin bir başka dili öğrenmesi güçtür. Yabancı dil öğrenmek isteniyorsa, öncelikle anadilin kurallarını baştan sona gözden

geçirmek gerekmektedir. Duygu ve düşüncelerimizi başkalarına aktarabilmemiz, okuduğumuzu anlayıp anlatabilmemiz ve (dil bir düşünce aracı olduğuna göre) doğru düşünmemiz dili kullanma yetimize bağlıdır. (...) Kendi ana dilini iyi kullanan bir kişinin başka bir dili öğrenmesi kuşkusuz kendi ana dilini iyi bilmeyen birisine göre daha kolaydır” (İşeri, 1996: 25).

Belli bir yaşın üzerindeki bir yabancı dil öğrencisi, yabancı dili doğaçlama olarak değil, ana dilinden hareketle, ona öykünerek öğrenme eğilimindedir. Bu durumda, “Gerek yazılı, gerek sözlü dilde ana dil ile yabancı dil arasındaki benzerliklerin fazla olduğu durumlarda öğrenme kolaylaşmaktadır” (Başkan, 2006: 41; akt. Soral, 2009: 18). Hatta bu süreç sesletim olgusu gibi edimlerde kendini daha da hissettirmektedir. Öyle ki “Hedef dildeki seslerin büyük bir çoğunluğu ana dilde bulunmakta ve cümle ezgisi, sözcük vurgusu gibi ses özellikleri de ana dildeki düzene uygun düştüğü durumlarda o dilin sesletilmesi kolay olmaktadır” (Başkan, 2006: 41; akt. Soral, 2009: 18).

Hiç kimse yabancı dil öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünmemektedir. Bu gerekliliğe rağmen, yabancı dil eğitiminde istenilen başarının yakalanmadığı da bir gerçektir¹. Sonuç olarak bu gerçekliğin ana dili bilgisi ile ilişkisi de sorgulanmalıdır. Bu çalışmaya yön veren düşünce, ana dili bilgisi iyi olan bir bireyin yabancı dil öğrenme ve bilme yeteneğinin de iyi olacağı varsayımına dayanmaktadır.

1. Ana Dili Bilme Düzeyi İle Yabancı Dil Başarısı Arasındaki İlişki

1.1. Araştırmanın Problemi

Ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasında doğrudan bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Araştırmada bu ilişkinin niteliği² ve nicel boyutları irdelenecektir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil öğrenme başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmada;

a) Ana dili iyi bilme ya da bilmeme ile yabancı dil başarısı arasındaki ilişkinin ortaya konulması;

b) Ana dil bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasındaki ilişkinin nicel boyutlarından hareketle, ana dilinin sözcük dağarcığına hâkim olmayan, ana dilinde okuduğunu anlama zorluğu çeken bireyin yabancı dil başarısının sorgulanması amaçlanmıştır.

¹ Türkiye’de yabancı dil eğitim-öğretimde istenilen başarının yakalanamadığı ön kabulünden hareketle, başarısızlığın nedenleri ile ilgili araştırmalar yapılmakta, yazılar kaleme alınmaktadır. [Bkz. (Ayhan, 1999); (Aküzel, 2006); (Doltaş, 1989)].

² Araştırmamız, -bilinen bilimsel tanımyla- *nitel boyutlu* bir araştırma biçiminde olmayacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Küreselleşmenin doğal bir sonucu olarak ülkeler uzak yakın demeden sürekli bir iletişim döngüsü içine girmiştir. Bunun sonucunda yabancı dile olan gereksinim daha da belirgin hale gelmiştir. Zira toplumsal anlamda –en azından– ticari; siyasi ve bireysel anlamda da bireyin kendini yetiştirme, geliştirmesi kültürel temas ve etkinlikler başka uluslar için de gerekli ve kaçınılmaz şeylerdir.

Bir yabancı dilin öğrenilmesi çok önemli bir olgudur. Öğrenim/öğretim süreçleri açısından bakıldığında işin ucu ister istemez gelip ana dili bilgisine de dayanmaktadır. Dolayısıyla, yabancı dil öğrenirken ana dilin de iyi bilinmesi gerekir. Nitekim birey yabancı dili öğrenirken –ister istemez– kendi ana diliyle karşılaştırmalar yaparak o dili öğrenmeye çalışmaktadır. Bu durum; doğrudan kontrol edemediğimiz, ruh dünyamıza ait bilinçaltı öğrenim süreçleri için de geçerlidir. Kendi ana dilinin kurallarını, yapısını, inceliklerini iyi bilen bireyin yabancı dil öğrenimi de kolaylaşacaktır. Kendi dilinin sözcük dağarcığından ve sözcüklerin nasıl bir araya gelerek anlam ilişkileri kurduğundan haberdar olan birey; yani ana dilini bilinç düzeyinde doğru kavrayan bir birey yabancı dili de daha kolay, rahat ve hızlı öğrenecektir.

Bugün ülkemizde yabancı dil öğretiminde birçok yöntem uygulanmaktadır. Ne yazık ki bu yöntemlerden büyük bir çoğunluğu amacına ulaşamamaktadır. Gerek orta öğretim gerekse yükseköğretimde birçok yöntem denenmesine rağmen bir türlü istenilen başarı elde edilememektedir. Çünkü eğitim kurumlarında yabancı dil öğretiminden önce iyi bir ana dili eğitimi verilmemektedir. Kendi ana dilini iyi bilmeyen bir bireyin yabancı dili öğrenmesi ve anlaması da güçleşmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- a) Araştırma Gaziantep Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda okuyan hazırlık sınıfı öğrencileriyle sınırlıdır.
- b) Araştırmanın verileri, uygulamaya katılan öğrencilerin ana dil testine ve yabancı dil testlerine verdikleri cevapların doğruluğu ile sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

- a) Öğrenciler ana dil testine ve yabancı dil testlerine içten ve düşünerek cevap vermişlerdir.
- b) Araştırmacı, araştırma örnekleme ait hazırlık sınıfı öğrencilerini doğrudan gözlemlene imkânına sahip olmuştur.
- c) Kullanılan testler, ölçme ve değerlendirme açısından bilimsel geçerliliği olan ölçünlü (standart) testlerdir.

2. YÖNTEM

Bir araştırma modeli geliştirilmiş, araştırmanın çalışma grubu oluşturularak veri toplanmıştır. Araştırma bir sürece yayılmış, veriler istatistiksel tekniklerle çözümlenmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, -bilindiği üzere- geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Buna ek olarak *ilişkisel tarama modelinden* yararlanılmış; *evren de örneklem* olarak kullanılmıştır.

“Araştırmaya konu olan, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2002: 77). “Betimsel tarama modelinde, belli bir zaman kesiti içinde çok sayıda denek ve objeden elde edilen verilerin analizi ile araştırma problemine veya problemlerine cevap aranır” (Arseven, 2001; *akt.* Mert Uyangör, Dikkartın Övez, 2012: 8). Araştırmanın modeli buraya alıntılanığımız görüşler doğrultusunda geliştirilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Evrenin örneklem olarak kullanıldığı bu araştırma Gaziantep Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu’nda yürütülmüştür. Araştırmanın örnekleme Gaziantep Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerden 421’i dâhil edilmiştir:

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğrenci sayıları

Sınavı geçerli öğrenci sayısı	385
Sınavı geçersiz öğrenci sayısı	36
Toplam	421

Tabloyu incelediğimizde 36 öğrencinin sınavının geçersiz olduğunu görmekteyiz. Bu öğrencilerden 3’ü hazırlıkta okuyan yabancı uyruklu öğrenci oldukları için, diğer 33 öğrencinin ise, bazı sınavlara katılıp bazılarının katılmadıkları için sınavları geçersiz sayılmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Yöntemi

Araştırmada öncelikle, dönem başında öğrencilere altmış soruluk *okuma-anlamaya yönelik ana dili testi*³ uygulanmıştır. Daha sonra öğrencilerin yabancı dil seviyelerini tespit etmek amacıyla altmış soruluk *yabancı dil ön testi* uygulanmıştır. Öğrenciler yabancı dil puanlarına göre A, B ve C olmak üzere üç seviye şeklinde ayrılmıştır. Dönem içerisinde altı adet ara sınav (vize) ve yirmi adet sınavcık (quiz)

³ Sorular; ölçme ve değerlendirme açısından tutarlılık ve geçerlilik ölçütlerini korumak için ÖSYM’nin geçmiş yıllarda sorduğu –okuma ve anlamaya yönelik– Türkçe sorularından derlenmiştir.

uygulanmıştır. Dönem sonunda ise yabancı dil dönem sonu sınavı yapılmıştır. Yıl içi notların %40'ı, yılsonu (final) notunun %60'ı alınmıştır. Bunun sonucunda öğrencilerin yabancı dil başarı düzeyleri belirlenmiştir.

2.4.Verilerin Analizi

Araştırma için ana dil ve yabancı dil testleri uygulanması sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına taşınmış ve SPSS istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ana dili bilme düzeyleri ile yabancı dil başarıları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amacıyla, *Anova, Post-Hoc Testi, Korelasyon ve Kısmi Korelasyon* veri analizleri yapılmıştır. Verilerin analizinde *korelasyon ve kısmî korelasyon* kullanılmıştır. Gruplar arası farkın anlamlı olup olmadığını anlamak için de *Anova, Post-Hoc* testleri uygulanmıştır. Ana dil ve yabancı dil bilme düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

3.BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, testlerden elde edilmiş olan veriler analiz edilerek problem doğrultusunda genel bulgulara yer verilmiştir:

Tablo 2: Öğrencilerin ana dil başarı düzeylerine göre tanımlayıcı (betimsel) istatistikler tablosu

	<i>Kurlar</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart Sapma</i>	<i>Standart hata</i>
Ana dil puanı	A kuru	47	61,8251	20,38947	2,97411
	B kuru	119	57,1729	17,93474	1,64408
	C kuru	219	51,0860	19,10639	1,29109
	Toplam	385	54,2784	19,26828	,98200

Tabloda öğrencilerin kurlara göre ana dil puan ortalamalarının A kurunun (61,82), B (57,17) ve C (51,08) kuruna, B kurunun ise C kuruna göre yüksek olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle söyleyecek olursak, hazırlık eğitimi almaya başlamadan önce yabancı dil ön bilgisi iyi olan öğrencilerin aslında ana dil bilme düzeyleri de yüksektir. Nitekim bu sonuç; A, B ve C şeklinde oluşturduğumuz kurlardan [A (61,82), B (57,17) ve C (51,08)] elde edilen verilerle de doğrulanmıştır. Sonuç olarak, geçmiş yaşantısında ana dilini daha iyi öğrenen ve anlayan bireylerin, önceki yabancı dil öğrenme ve anlama başarılarının da daha ileri düzeyde olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Tablo 3: Öğrencilerin ana dil puanlarının gruplar arası ve grup içi durumlarına göre ANOVA sonuçları tablosu

	Gruplar	Kareler Toplamı	SD	Ortalama Kare	F	P
Ana dil puanı	Gruplar arası	5905,75	2	2952,876	8,254	,000
	Gruplar içi	136660,66	382	357,750		
	Toplam	142566,41	384			

Bu tabloda gruplar arası (A, B, C) ve gruplar içi ana dil puanları arasındaki farklılık ve anlamlılık değerleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Gruplar arası ve gruplar içi kareler toplamı sırasıyla sistematik ve sistematik olmayan varyansları göstermektedir. Kareler toplamının ortalaması, bu değerler *Serbestlik Derecesi'*ne (SD) bölünerek elde edilmiştir. Grup ortalamalarının aynı olup olmadığı F değeriyle ölçüldüğünden, ilgili veri; sistematik varyans (2952,876) sistematik olmayan varyansa (357,750) bölünerek elde edilmiştir. $F=8,254$ Anlamlılık değeri (p) 0,05'ten küçük olduğuna göre öğrencilerin ana dil puanlarının ortalamaları birbirinden farklıdır ve bu fark istatistiksel açıdan anlamlıdır ($F=8,254, p = 0,000$).

Tablo 4: Ana dil puanlarının kur ortalamaları arasındaki fark, standart hata ve anlamlılık düzeylerinin çoklu karşılaştırma sonuçlarını gösteren *Post-Hoc* testi tablosu

Bağımlı değişken	(I) kur	(J) kur			
			Ortalama farkı (I-J)	Std. hata	P
Ana dil puanı	A kuru	B kuru	4,65217	3,25853	,328
		C kuru	10,73912*	3,04060	,001
	B kuru	A kuru	-4,65217	3,25853	,328
		C kuru	6,08696*	2,15404	,014
	C kuru	A kuru	-10,73912*	3,04060	,001
		B kuru	-6,08696*	2,15404	,014

* Ortalama farkı 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

*Post-Hoc*⁴ testi farkın kaynağını göstermektedir. Tabloda ana dil puanlarının kur ortalamaları arasındaki fark, standart hata ve anlamlılık düzeylerinin (p) ikili karşılaştırma sonuçlarını vermektedir.

⁴ Burada *Post-Hoc* testlerinden *Tukey* testi kullanılmıştır.

Tabloyu incelediğimizde A kuru ile B kuru arasındaki ortalama farkın 4,65217, A kuru ile C kuru arasındaki ortalama farkın 10,73912, B kuru ile C kuru arasındaki ortalama farkın ise 6,08696 olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle, ortalama fark A ve B kurları arasında daha az, A ve C kurları arasında daha fazladır. Buna göre;

- A ile C kuru arasında anlamlı bir fark vardır,
- B ile C kuru arasında anlamlı bir fark vardır,
- A ile B kuru arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir.

Grup büyüklüğünü düşündüğümüzde, tablodaki standart hataların 3,25; 3,04 ve 2,15 olması testin güvenilirliği açısından önemlidir. Kurlar arasındaki anlamlılık düzeylerinin (p) 0,05'ten küçük veya 0,05'e yakın olması (0,01; 0,14 ve 0,328) öğrencilerin ana dil puan ortalamalarının birbirinden farklı ve bu farkın da istatistiksel açıdan anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 5: Ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon katsayılarını gösteren tablo

		Ana dil puan	Yabancı dil puan
Ana dil puanı	Pearson Korelasyonu	1	,304**
	Anlamlılık (2- kuyruklu)		,000
	N	385	385

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır (2-kuyruklu).

İki değişken (ana dil puanı / yabancı dil puanı) arasındaki ilişkinin derecesini ve yönünü belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Burada Pearson korelasyon katsayısı ele alınmıştır. Her iki değişkenin de sürekli değişken olması ve değişkenlere ilişkin verilerin normal dağılım göstermesi durumunda değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile belirlenmiştir. Korelasyon katsayısı "r" harfiyle ifade edilir ve -1 ile +1 arasında ($-1 \leq r \leq +1$) bir değer alır ($\pm 0-0,3$ zayıf, $\pm 0,3-0,7$ orta, $\pm 0,7-1,0$ güçlü). Burada, değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyini, rakamların mutlak büyüklüğü, yönünü ise rakamların işareti (pozitif ya da negatif olması) belirlemektedir. Katsayı, ilişkinin olmadığı durumda 0, tam ve kuvvetli bir ilişki varsa 1, ters yönlü ve tam bir ilişki varsa -1 değerini almaktadır. Buna göre $r = 0,304$ ile ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasında orta düzeyde, anlamlı pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Aynı zamanda Anlamlılık (2-kuyruklu) satırlarında da 0,000 olarak verilen değerler, bulduğumuz korelasyon katsayısının 0,01 Anlamlılık düzeyinde geçerli bir korelasyon katsayısı olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 6: Ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasındaki ilişkiye yönelik kısmi korelasyon katsayılarını gösteren tablo

		Kontrol değişkenleri	Ana dil puanı	Yabancı dil puanı
Kur	Ana dil puanı	Korelasyon	1,000	,252
		Anlamlılık (2-kuyruklu)	.	,000
		Serbestlik Derecesi	0	382

Tabloda da görüldüğü üzere, kurlar üzerinden ana dil bilme düzeyleri ile yabancı dil başarıları arasında kısmi korelasyon uygulanmış ve $r = 0,252$ düşük düzeyde, kurların anlamlı pozitif bir ilişki ortaya koyduğu gözlemlenmiştir. Aynı zamanda Anlamlılık (2-kuyruklu) satırlarında da 0,000 olarak verilen değerler, bulduğumuz korelasyon katsayısının 0,01 Anlamlılık düzeyinde geçerli bir korelasyon katsayısı olduğunu belirtmektedir.

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Yapılan araştırmada ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ana dili bilme düzeyleri ile yabancı dil başarıları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amacıyla tanımlayıcı istatistikler, *Anova*, *Post-Hoc Testi*, korelasyon ve kısmi korelasyon veri analizleri yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler değerlendirildiğinde; A ile C ve B ile C kuru arasında anlamlı bir fark varken, A ile B kuru arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varılmıştır.

Tanımlayıcı istatistikler tablosunda A kurunun B ve C kuruna, B kurunun ise C kuruna göre yüksek olması, ana dilinde okuma ve anlama becerisi iyi olan öğrencilerin yabancı dil başarılarının da yüksek olduğunu göstermektedir. *Anova* sonuçlarına göre Anlamlılık değeri 0,05'ten küçük olduğuna göre öğrencilerin ana dil puanlarının ortalamaları birbirinden farklıdır ve bu fark istatistiksel açıdan anlamlıdır. *Post-Hoc* testine göre tablonun Anlamlılık sütunundaki değerlerden A kurundaki öğrencilerin ana dil not ortalamalarının B ve C kurlarından, B kurundaki öğrencilerin ise C kurundaki öğrencilerden yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında, ana dilde başarı ortalamalarının; A kurundaki öğrencilerin B ve C kurlarındaki öğrencilerden, B kurundaki öğrencilerin ise C kurundaki öğrencilere göre yüksek olduğu söylenebilir. Ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasında orta düzeyde, anlamlı pozitif bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda Anlamlılık (2-kuyruklu) satırlarında da 0,000 olarak verilen değerler, bulduğumuz korelasyon katsayısının 0,01 Anlamlılık düzeyinde geçerli bir korelasyon katsayısı olduğunu belirtmektedir. Kısmi korelasyon katsayılarını gösteren tabloya baktığımızda görülen değer; düşük düzeyde, anlamlı pozitif bir ilişkiyi akla getirmektedir. Aynı zamanda Anlamlılık (2-kuyruklu) satırlarında da 0,000 olarak verilen değerler, bulduğumuz

korelasyon katsayısının Anlamlılık düzeyinde geçerli bir korelasyon katsayısı olduğunu belirtmektedir.

Yaptığımız çalışma ve ortaya konulan sonuçlar ışığında, *ana dilinde okuma ve anlama becerisi yüksek olan bireylerin yabancı dil başarılarının da yüksek olduğunu / olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz*. Öte yandan, yaptığımız okumalar ve kaynak tarama çalışmalarında ana dili bilgisinin yabancı dil öğrenimi ile doğrudan ilişkisini ele alan özgün bir çalışmaya rastlayamadık. Araştırmacıların daha çok ana dilin yabancı dil öğretimindeki yeri ve önemiyle ilgilendiklerini gördük.⁵

5.ÖNERİLER

Yabancı dil öğrenmek isteyen bir birey ilk başta kendi ana dilini iyi bilmelidir. Kendi ana diline hâkim olan bir bireyin yabancı dil öğrenimi de kolaylaşacaktır.

Yabancı dil öğreniminde “anlama” çok önemli bir yer tutmaktadır. Bireyin anlamasının konuşmasından altı ay ileride olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla, kendi ana dilini iyi bilen, anlayan, onun inceliklerinin farkında olan bireyin yabancı dil öğrenimi de kolaylaşacaktır.

Okullarda uygulanan yöntem ve teknikler de bireyin yabancı dil öğrenimine etki etmektedir. Bugün eğitim sistemimizin hemen hemen bütün kademelerinde çok sayıda yabancı dil dersi verilmesine rağmen bir türlü hedeflenen başarı yakalanamamaktadır. Bunun belki de en büyük sebeplerinden biri, bireyin gerek okul öncesi gerek okul döneminde iyi bir ana dili eğitimi alamamış olmasıdır. Birey çoğu kez ana dili ile yabancı dil arasındaki benzerlik ve farklılıklardan yararlanarak yabancı dil edinimini gerçekleştirebilmektedir. Birey ana diline hâkim olduğu oranda yabancı dile hâkim olacağından, okulların müfredat programları hazırlanırken ana dil ve yabancı dil müfredatları birlikte ele alınıp düzenlenmelidir.

Kendi ana dilinde kendini ifade etmekte ve konuşmakta zorlanan bireyin bir yabancı dili iyi bir biçimde öğrenip konuşmasını beklemek boş bir beklenti olmaktan öteye gidemeyecektir.

Son söz olarak, önemli bulduğumuz şu alıntıyla bitirelim: “[...] ana dili bilgisi yabancı dilleri öğrenmeye yardımcı olmaktadır. Özellikle ‘ana dili eğitiminin önemsiz, yabancı dil öğretiminin ise vazgeçilmez’ görüşünün her geçen gün yaygınlaştığı ülkemizde kanımızca ana dili bilgisinin yararları vurgulanmalıdır” (Aydın, 1997: 2).

⁵ Ayrıntılar için bkz.: Çelebi (2006:297); Şimşek (2010); Ekmekçi (2005:106); Akalın (1996:144) vd.

KAYNAKÇA

- AKALIN, A. (1996). "Yabancı Dil Öğretiminde Araç, Gereç ve Otantik Dokümanların Kullanılması", *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 4, 143-153.
- AKÜZEL, G. (2006), "İlköğretim 4–8. Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi (Adana Örneği)", Y. Lisans Tezi, Çukurova Üniv., Adana.
- AYDIN, Ö. (1997). "Ana Dil Eğitimi Yabancı Dil Öğretimi ve Evrensel Dilbilgisi", *Dil Dergisi*, 54,23-30.
- AYHAN, Y.Z. (1999). "Orta ve Yüksek Öğretimde Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlığın Nedenleri", Y. Lisans Tezi, Kocatepe Üniv, Afyon.
- ÇELEBİ, M.D. (2006). "Türkiye’de Ana Dil Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 285-307.
- DOLTAŞ, D. (1989) "Sorun Yabancı Dilde Değil Eğitim Sisteminde", Cumhuriyet Gazetesi: 18 Eylül 1989.
- EKMEKÇİ, F.Ö. (2005). "Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı", *Dil Öğretimi Özel Sayısı*,106-115.
- İŞERİ, K. (1996). "Dilin Kazanımı ve Yabancı Dil Öğretimi", *Dil Dergisi*, 43, 21-27.
- KARASAR, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KOCAMAN, A. (2005). "Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler", [http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/kocaman_03.pdf (Erişim Tarihi: 24/04/2013)]. Ayrıca bkz.: Türk Dili, Dil Öğretim Özel Sayısı, TDK Yay., S. 379-380/ Temmuz-Ağustos 1983.
- MERT UYANGÖR, S., DİKKARTIN ÖVEZ, F.T. (2012). "İlköğretim Altıncı Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programı Cebir Öğrenme Alanı Kazanımlarına Ulaşılma Düzeyi", Necatibey Eğitim Fakültesi, *Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* (EFMED) Cilt 6, 1, 1-22.
- ÖZDEMİR, E.A. (2006), "Türkiye’de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, 1, 28-35.
- R. ŞİMŞEK, M. (2010) "Yabancı Dil Öğretiminde Ana Dil Kullanımı: Ne Zaman, Ne Kadar, Neden", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt.6, 1, 1-14.
- SORAL, G. (2009). *Anadilden Yabancı Dile Sözcüksel Aktarım*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Öğretimi Ana Bilim Dalı.

DİĞER KAYNAKLAR

- ALTIKULAÇOĞLU, S. (2010). "Yabancı Dil Sınıflarında Eşdizimli Sözcük Öğretimi ve Anadilinin Rolü", *Dil Dergisi*,148, 37-52.
- ARAK, H. (2006). "İkinci Yabancı dil olarak Almancanın Öğrenilmesinde İngilizcenin ve Karşılaştırmalı Dilbilgisinin Rolü", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 205-216.
- DEMİREZEN, M. (2003). "Yabancı Dil ve Ana Dil Öğreniminde Kritik Dönemler", *TÖMER Dil Dergisi*, 118, 5-15.
- IŞIK, A. (2008). "Yabancı Dil Eğitimimizde Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor?" *Journal of Language and Linguistic Studies*, Cilt.4, No.2.
- PEKİN İPEKLİ, A. İkinci Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreniminin Birinci Yabancı Dil ile Dilbilgisi Bakımından Etkileşimi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, www.belgeler.com (Erişim tarihi: 14.02.2013).
- ŞAHİN, Y. (2007). "Yabancı Dil Öğretiminin Eğitimbilimsel ve Dilbilimsel Temelleri", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 22, 465-470.
- ŞAHİN, Y. (2009). "Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Olumsuz Yönde Etkileyen Unsurlar", *TSA*, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sayı:1, 149-158.
- TÜRKOĞLU, S. (2004). "Dil Öğretiminde Başarıyı Etkileyen Etmenler", *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9.
- TÜBA, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. www.acikders.org.tr. (Erişim Tarihi: 14.02.2013)
- TOSUN, C. (2006). "Yabancı Dille Eğitim Sorunu". *Journal of Language and Linguistic Studies*, Cilt 2, No.1.
- USLU, Z. (2005). "Edim Bilim ve Yabancı Dil Öğretimine Etkileri". *Dil Dergisi*, 127,34-43.
- <http://www.istatistikmerkezi.com/makale,spss-dagilim-diyagrami,101.html> (Erişim tarihi: 15.02.2013)